

Θεωρία και Σχεδιασμός την Πρώτη Μηχανική Εποχή

REYNER BANHAM

Θεωρία και Σχεδιασμός την Πρώτη Μηχανική Εποχή

Copyright © 2008, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

Πρωτότυπη έκδοση:

REYNER BANHAM

Theory and Design in the First Machine Age

Copyright © 1960, Reed Educational and Professional Publishing Ltd

Μετάφραση:

Ιωάννης Λιακατάς, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Επιστημονική επιμέλεια:

Αναστασία Πεχλιβανίδου-Λιακατά, Καθηγήτρια Ε.Μ.Π.

Γλωσσική επιμέλεια:

Χρυσούλα Γραμμένου, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση:

Στέλλα Μπορουτζή, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Θωμαΐδείο Κτήριο Εκδόσεων

Ηρώων Πολυτεχνείου 9, 157 80 Ζωγράφου

Τηλ.: 210 772 25 78, fax: 210 772 11 27

e-mail: ntuapres@central.ntua.gr

www.ntua.gr/ntuapress

ISBN: 978-960-254-679-6

Θεωρία και Σχεδιασμός την Πρώτη Μηχανική Εποχή

REYNER BANHAM

Μετάφραση: Ιωάννης Λιακατάς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.
ΑΘΗΝΑ 2008

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους εξής για τη χρήση των εικόνων:

Οι αριθμοί αναφέρονται στην αρίθμηση των εικόνων.

Arphot, 86-88. Photo Chevojon, Paris 13. Mario Chiattone 50, 51. Doeser Fotow, Holland 56, 77. E.M. van Ojen 123. Buckminster Fuller 13, 137. Gemeente Musea van Amsterdam 54, 65, 67, 69. Lucien Hervé 131, 132. Lucia Moholy-Nagy 121, 122. Museo Civico, Como 42-49. Museum of Modern Art, New York 79. Stedelijk Museum, Amsterdam 58, 59.

Αυτό το βιβλίο αφιερώνεται σε εκείνους που έκαναν αναγκαία και δυνατή τη συγγραφή του:

Τον Nikolaus Pevsner για την αρχική ενθάρρυνση, και για τη συνέχεια και απρόσκοπτη καθοδήγηση που μου παρείχε.

Τον Giovanni Bernasconi και τον H.L.C. Jaffé, για δημοσιεύσεις πάνω στον Sant'Elia και το *de Stijl*, που άλλαξαν ουσιαστικά τον προσανατολισμό των εν λόγω μελετών.

Τους Andre Lurçat, Ernö Goldfinger, Pierre Vago, Rob van t'Hoff, Mart Stam, Walter Segal, Marcel Duchamp και Artur Korn, των οποίων χρησιμοποίησα τα απομνημονεύματα ή τις βιβλιοθήκες.

Τους Alison και Peter Smithson, James Stirling, C.A.St. John Wilson, Peter Carter, Colin Rowe, και Alan Colquhoun, τους συγκαταριθμους μου, για τη σταθερή τους άποψη ως προς το κυρίαρχο ρεύμα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, και τον τελευταίο, πιο συγκεκριμένα, για την πρόταση που, ορθά ή μη, αποτέλεσε το μαγνήτη αυτών των μελετών:

«Αυτό που διακρίνει τη μοντέρνα αρχιτεκτονική είναι σαφώς μια νέα αίσθηση του χώρου και η αισθητική της μηχανής».

Περιεχόμενα

- 7 Εικόνες
- 11 Σημείωμα του Μεταφραστή
- 18 Εισαγωγή – Η μηχανική εποχή και μετά

ΜΕΡΟΣ 1: ΕΠΙΡΡΟΕΣ: ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΚΑΙ ΡΑΣΙΟΝΑΛΙΣΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ, 1910-1914

- 25 Η ακαδημαϊκή παράδοση και η έννοια της στοιχειακής σύν-
θεσης
- 35 Choisy: Ρασιοναλισμός και τεχνική
- 49 Η ακαδημαϊκή διαδοχή: Garnier και Perret
- 61 Αγγλία: Lethaby και Scott
- 88 Γερμανία: Η βιομηχανία και η Werkbund
- 103 Η εργοστασιακή αισθητική
- 115 Ο Adolf Loos και το πρόβλημα του διακόσμου

ΜΕΡΟΣ 2: ΙΤΑΛΙΑ: ΦΟΥΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, 1909-1914

- 129 Φουτουρισμός: Το Ιδρυτικό Μανιφέστο
- 138 Φουτουρισμός: Θεωρία και ανάπτυξη
- 164 Ο Sant'Elia και η Φουτουριστική αρχιτεκτονική

ΜΕΡΟΣ 3: ΟΛΛΑΝΔΙΑ: Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ BERLAGE: DE STIJL, 1917-1925

- 179 Ολλανδία: Ο Berlage και η στάση απέναντι στον Wright

- 191 De Stijl: Η Ολλανδική φάση
- 211 Εξπρεσιονισμός: Άμστερνταμ και Βερολίνο
- 236 De Stijl: Η Διεθνής φάση

ΜΕΡΟΣ 4: ΠΑΡΙΣΙ: Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ Ο LE CORBUSIER

- 258 Αρχιτεκτονική και Κυβιστική Παράδοση
- 274 Η προοδευτική κατασκευή στο Παρίσι: 1918-1928
- 281 *Vers une Architecture* [Για μια αρχιτεκτονική]
- 313 Le Corbusier: Πολεοδομία και αισθητική

ΜΕΡΟΣ 5: ΓΕΡΜΑΝΙΑ: ΒΕΡΟΛΙΝΟ, ΤΟ BAUHAUS, Η ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΤΥΛ

- 337 Η Σχολή του Βερολίνου
- 352 Το Bauhaus
- 386 Γερμανία: Οι εγκυκλοπαιδιστές
- 406 Συμπέρασμα: Φονξιοναλισμός και τεχνολογία
- 421 Ευρετήριο